

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.6.2014 г.
COM(2014) 324 final

2014/0170 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно приемането на еврото от Литва на 1 януари 2015 г.

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

На 3 май 1998 г. Съветът реши, че Белгия, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Италия, Люксембург, Нидерландия, Австрия, Португалия и Финландия са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 1999 г. Дания и Обединеното кралство се възползваха от своето право на неучастие и затова не бяха подложени на оценка от страна на Съвета. Гърция и Швеция бяха разглеждани от Съвета като държави членки с дерогация. На 19 юни 2000 г. Съветът реши, че Гърция е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2001 г. Държавите, които се присъединиха към Европейския съюз на 1 май 2004 г. (Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия), станаха държави членки с дерогация по член 4 от съответния акт за присъединяване. На 11 юли 2006 г. Съветът реши, че Словения е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2007 г. България и Румъния, които се присъединиха към Европейския съюз на 1 януари 2007 г., станаха държави членки с дерогация по член 5 от съответния акт за присъединяване. На 10 юли 2007 г. Съветът реши, че Кипър и Малта са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2008 г. На 8 юли 2008 г. Съветът реши, че Словакия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2009 г. На 13 юли 2010 г. Съветът реши, че Естония е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2011 г. Хърватия се присъедини към Европейския съюз на 1 юли 2013 г. и стана държава членка с дерогация по член 5 от Акта за присъединяване. На 9 юли 2013 г. Съветът реши, че Латвия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2014 г.

В член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договора“) се предвижда, че най-малко веднъж на всеки две години или при искане от държава членка с дерогация Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) трябва да докладват на Съвета относно напредъка на държавите членки с дерогация при изпълнението на техните задължения във връзка с постигането на икономически и паричен съюз. Въз основа на своя доклад и доклада на ЕЦБ и в съответствие с процедурата, определена в член 140, параграф 2 Комисията следва да представи на Съвета предложение за решение на Съвета за отмяна на дерогацията за държавите членки, които изпълняват необходимите условия.

Докладите за конвергенцията на Комисията и ЕЦБ бяха оповестени на 4 юни 2014 г. Те включват преглед на съвместимостта на националното законодателство на Литва, включително устройственият закон на националната централна банка, с членове 130 и 131 от Договора и с устава на ЕСЦБ и ЕЦБ. В докладите също така се анализира дали е постигната висока степен на устойчива конвергенция чрез изпълнението на критериите за конвергенция и се отчитат редица други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последната алинея от Договора.

Съгласно заключенията в доклада за конвергенция на Комисията Литва изпълнява условията за приемане на еврото.

На основание на своя доклад и на този на ЕЦБ Комисията прие приложеното предложение за решение на Съвета за отмяна на дерогацията за Литва, считано от 1 януари 2015 г.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

В Икономическия и финансов комитет (ИФК) и в Съвета по икономическите и финансовите въпроси/Еврогрупата редовно се провеждат обсъждания под различна форма с държавите членки относно предизвикателствата пред икономическата политика. Те включват неофициални дискусии по въпроси, които са от особено значение за подготовката за евентуално влизане в еврозоната (вкл. по въпроси, свързани с политиката по валутните курсове). В рамките на конференции и семинари или по конкретни поводи се провеждат разговори с представители на академичните среди и други заинтересовани групи.

Икономическите промени в еврозоната и държавите членки се оценяват в контекста на различни процедури за координиране и надзор на икономическата политика (по-конкретно съгласно член 121 от Договора), както и на редовно извършваните от Комисията наблюдения и анализ по отношение на промените в отделните държави и в цялата еврозона (вкл. прогнози, периодични публикации, материали, предоставяни на ИФК и Съвета по икономическите и финансовите въпроси/Еврогрупата). Въз основа на принципа на пропорционалност и в съответствие с установената практика се смята, че не е необходима официална оценка на въздействието.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Правно основание

Правното основание на настоящото предложение е член 140, параграф 2 от Договора, с който се установява процедурата за решение на Съвета относно приемането на еврото и за отмяна на дерогацията в съответните държави членки.

Съветът гласува по предложението на Комисията след консултация с Европейския парламент, след обсъждания в Европейския съвет и след получаването на препоръка, приета с квалифицирано мнозинство от членовете на Съвета, представляващи държавите членки, чиято парична единица е еврото.

3.2. Субсидиарност и пропорционалност

Предложението попада в обхвата на изключителната компетентност на Съюза. Следователно принципът на subsidiarity не се прилага.

Настоящата инициатива не надхвърля необходимото за постигането на заложената цел и следователно отговаря на принципа на пропорционалност.

3.3. Избор на правен инструмент

Решението е единственият подходящ нормативен акт съгласно член 140, параграф 2 от Договора.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно приемането на еврото от Литва на 1 януари 2015 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 140, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид доклада на Европейската комисия¹,

като взе предвид доклада на Европейската централна банка²,

като взе предвид становището на Европейския парламент,

като взе предвид обсъжданията в Европейския съвет,

като взе предвид препоръката на членовете на Съвета, представляващи държавите членки, чиято парична единица е еврото,

като има предвид, че:

- (1) Третият етап на икономическия и паричен съюз (ИПС) започна на 1 януари 1999 г. На своето заседание, проведено на 3 май 1998 г. в Брюксел, Съветът в състав държавни и правителствени ръководители реши, че Белгия, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Италия, Люксембург, Нидерландия, Австрия, Португалия и Финландия са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 1999 г.³.
- (2) С Решение 2000/427/ЕО⁴ Съветът реши, че Гърция е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2001 г. С Решение 2006/495/ЕО⁵ Съветът реши, че Словения е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2007 г. С Решение 2007/503/ЕО⁶ и Решение 2007/504/ЕО⁷

¹ ОВ [...] г., стр. [...].

² ОВ [...] г., стр. [...].

³ Решение 1998/317/ЕО на Съвета от 3 май 1998 г. в съответствие с член 109й, параграф 4 от Договора (ОВ L 139, 11.5.1998 г., стр. 30).

⁴ Решение 2000/427/ЕО на Съвета от 19 юни 2000 г. в съответствие с член 122, параграф 2 от Договора за приемане от Гърция на единната валута на 1 януари 2001 г. (ОВ L 167, 7.7.2000 г., стр. 19).

⁵ Решение 2006/495/ЕО на Съвета от 11 юли 2006 г. в съответствие с член 122, параграф 2 от Договора за приемане от Словения на единната валута на 1 януари 2007 г. (ОВ L 195, 15.7.2006 г., стр. 25).

⁶ Решение 2007/503/ЕО на Съвета от 10 юли 2007 г. в съответствие с член 122, параграф 2 от Договора, относно приемането на единната валута от Кипър на 1 януари 2008 г. (ОВ L 186, 18.7.2007 г., стр. 29).

⁷ Решение 2007/504/ЕО на Съвета от 10 юли 2007 г. съгласно член 122, параграф 2 от Договора относно приемането на единната валута от страна на Малта на 1 януари 2008 г. (ОВ L 186, 18.7.2007 г., стр. 32).

Съветът реши, че Кипър и Малта са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2008 г. С Решение 2008/608/ЕО⁸ Съветът реши, че Словакия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото. С Решение 2010/416/ЕС⁹ Съветът реши, че Естония е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото. С Решение 2013/387/ЕС¹⁰ Съветът реши, че Латвия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото.

- (3) В съответствие с параграф 1 от Протокола за някои разпоредби, отнасящи се до Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, приложен към Договора за създаване на Европейската общност („Договора за ЕО“), Обединеното кралство уведоми Съвета, че не възнамерява да премине към третия етап на ИПС от 1 януари 1999 г. Това уведомление не е променяно. В съответствие с параграф 1 от Протокола за някои разпоредби относно Дания, приложен към Договора за ЕО, и съгласно решението, взето от държавните и правителствените ръководители в Единбург през декември 1992 г., Дания уведоми Съвета, че няма да участва в третия етап на ИПС. Дания не е поискала започване на процедурата по член 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договора“).
- (4) По силата на Решение 98/317/ЕО на Швеция е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. В съответствие с член 4 от Акта за присъединяване от 2003 г.¹¹ на Чешката република, Литва, Унгария и Полша е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. В съответствие с член 5 от Акта за присъединяване от 2005 г.¹² на България и Румъния е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. В съответствие с член 5 от Акта за присъединяване¹³ на Хърватия е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора.
- (5) Европейската централна банка (ЕЦБ) бе учредена на 1 юли 1998 г. Европейската парична система бе заменена с валутен механизъм, чието създаване бе договорено с Резолюция на Европейския съвет от 16 юни 1997 г. за установяването на валутен механизъм на третия етап на икономическия и паричен съюз¹⁴. Процедурите за валутния механизъм на третия етап на икономическия и паричен съюз (ВМ II) бяха определени в Споразумението от 16 март 2006 г. между Европейската централна банка и националните централни банки на държавите членки извън еврозоната за определяне на процедурите за работа на механизма на обменните курсове в третия етап на Икономическия и паричен съюз¹⁵.
- (6) В член 140, параграф 2 от Договора се предвиждат процедурите за отмяна на дерогацията за съответните държави членки. Най-малко веднъж на всеки две

⁸ Решение 2008/608/ЕО на Съвета от 8 юли 2008 г. в съответствие с член 122, параграф 2 от Договора относно приемането от страна на Словакия на единната валута на 1 януари 2009 г. (ОВ L 195, 24.7.2008 г., стр. 24).

⁹ Решение 2010/416/ЕС на Съвета от 13 юли 2010 г. в съответствие с член 140, параграф 2 от Договора относно приемането на еврото от Естония от 1 януари 2011 г. (ОВ L 196, 28.7.2010 г., стр. 24).

¹⁰ Решение 2013/387/ЕС на Съвета от 9 юли 2013 г. относно приемането на еврото от Латвия на 1 януари 2014 г. (ОВ L 195, 18.7.2013 г., стр. 24).

¹¹ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 33.

¹² ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 203.

¹³ ОВ L 112, 24.4.2012 г., стр. 21.

¹⁴ ОВ C 236, 2.8.1997 г., стр. 5.

¹⁵ ОВ C 73, 25.3.2006 г., стр. 21.

години или по искане на държава членка с дерогация Комисията и ЕЦБ докладват на Съвета в съответствие с процедурата, предвидена в член 140, параграф 1 от Договора.

- (7) При необходимост националните законодателства на държавите членки, включително устройствените закони на националните централни банки, се адаптират с цел да се гарантира съвместимост с членове 130 и 131 от Договора и с устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка („устава на ЕСЦБ и ЕЦБ“). В докладите на Комисията и ЕЦБ се съдържа подробна оценка на съвместимостта на законодателството на Литва с членове 130 и 131 от Договора и с устава на ЕСЦБ и ЕЦБ.
- (8) В съответствие с член 1 от Протокол № 13 относно критериите за конвергенция, посочени в член 140 от Договора, изпълнението на критерия за ценова стабилност по член 140, параграф 1, първо тире от Договора означава, че в съответната държава членка е налице устойчивост на цените и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 процентни пункта темпа на инфлация, която съществува в трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност. За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с помощта на хармонизираните индекси на потребителските цени, определени в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета¹⁶. За да се оцени изпълнението на критерия за ценова стабилност, инфлацията в определена държава членка се измерва чрез процентното изменение в средноаритметичната стойност на дванадесет месечни индекса спрямо средноаритметичната стойност на дванадесет месечни индекса от предходния период. В докладите на Комисията и ЕЦБ референтната стойност бе изчислена като непретеглена средноаритметична стойност на темповете на инфлация на трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност плюс 1,5 процентни пункта. За едногодишния период до април 2014 г. изчислената референтна стойност за инфлацията е 1,7 %, като трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност са Латвия, Португалия и Ирландия с темп на инфлация съответно 0,1 %, 0,3 % и 0,3 %. Оправдано е от списъка на държавите членки с най-добри резултати да бъдат изключени държавите членки, чиито темпове на инфлация не се смятат за подходяща референтна стойност за другите държави членки. В миналото такива случаи бяха установени в докладите за конвергенцията от 2004, 2010 и 2013 г. В настоящия момент е целесъобразно от списъка на държавите членки с най-добри резултати да се изключат Гърция, България и Кипър¹⁷. За изчисляването на референтната стойност те се заменят от Латвия, Португалия и Ирландия — държавите членки със следващите по големина най-ниски средни темпове на инфлация.
- (9) В съответствие с член 2 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за състоянието на консолидирания държавен бюджет съгласно член 140, параграф 1, второ тире от Договора означава, че към момента на прегледа на резултатите по отношение на засегнатата държава членка няма действащо решение на Съвета в съответствие с член 126, параграф 6 от Договора за наличието на прекомерен бюджетен дефицит.

¹⁶ Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета от 23 октомври 1995 г. относно хармонизираните индекси на потребителските цени (ОВ L 257, 27.10.1995 г.).

¹⁷ През април 2014 г. средният темп на инфлация за 12 месеца на Гърция, България и Кипър е бил съответно – 1,2 %, – 0,8 % и – 0,4 %, а на еврозоната — – 1,0 %.

- (10) В съответствие с член 3 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за участие във валутния механизъм (ВМ) на Европейската парична система, посочен в член 140, параграф 1, трето тире от Договора, означава, че най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите държавата членка е спазвала предвидените във ВМ нормални граници на отклонение без голямо напрежение. По-конкретно, през същия период държавата членка не трябва да е извършвала по своя инициатива девалвация на двустранния централен курс на своята валута към еврото. От 1 януари 1999 г. с ВМ II се установява рамката за оценяване на изпълнението на критерия за валутния курс. При оценяването на изпълнението на този критерий в своите доклади Комисията и ЕЦБ са проучили двегодишния период до 15 май 2014 г.
- (11) В съответствие с член 4 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за конвергенция на лихвените проценти съгласно член 140, параграф 1, четвърто тире от Договора означава, че за период от една година преди прегледа на резултатите дадена държава членка е имала среден номинален дългосрочен лихвен процент, който не надвишава с повече от два процентни пункта лихвения процент най-много на трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност. За целите на критерия за конвергенция на лихвените проценти са използвани сравними лихвени проценти за 10-годишни референтни държавни облигации. За да се оцени изпълнението на критерия за лихвените проценти, в докладите на Комисията и ЕЦБ е използвана референтна стойност, изчислена като непретеглена средноаритметична стойност на номиналните дългосрочни лихвени проценти на трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност, плюс два процентни пункта. Референтната стойност е въз основа на дългосрочните лихвени проценти в Латвия (3,3 %), Ирландия (3,5 %) и Португалия (5,9 %) и в рамките на едногодишния период до април 2014 г. е била 6,2 %.
- (12) В съответствие с член 5 от Протокол № 13 данните, използвани при сегашната оценка на изпълнението на критериите за конвергенция, се осигуряват от Комисията. Комисията осигури данните, необходими за изготвянето на настоящото предложение. Бюджетните данни бяха осигурени от Комисията въз основа на докладите на държавите членки до 1 април 2014 г. в съответствие с Регламент (ЕО) № 479/2009 на Съвета¹⁸.
- (13) Въз основа на докладите на Комисията и ЕЦБ относно напредъка на Литва при изпълнението на нейните задължения за постигането на икономически и паричен съюз бяха направени следните заключения:
- законодателството на Литва, включително устройственият закон на националната централна банка, е съвместимо с членове 130 и 131 от Договора и с устава на ЕСЦБ и ЕЦБ;
 - по отношение на изпълнението от страна на Литва на критериите за конвергенция, посочени в четирите тирета на член 140, параграф 1 от Договора:

¹⁸ Регламент (ЕО) № 479/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 1).

- средният темп на инфлация в Литва през годината до април 2014 г. е бил 0,6 %, което е много под референтната стойност и през следващите месеци вероятно ще се задържи под нейното равнище;
 - по отношение на Литва няма действащо решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит, като бюджетният дефицит за 2013 г. е бил 2,1 % от БВП;
 - Литва участва във VM II от 28 юни 2004 г.; При включването във VM II властите едностранно се задължиха да поддържат действащия режим на валутен борд в рамките на механизма. През двегодишния период, предхождащ настоящата оценка, курсът на литаса не се е отклонявал от централния курс и не е бил под напрежение;
 - през годината до април 2014 г. дългосрочният лихвен процент в Литва е бил средно 3,6 %, което е под референтната стойност;
- в) предвид оценката на съвместимостта на законодателството и изпълнението на критериите за конвергенция и с оглед на допълнителните фактори Литва изпълнява необходимите условия за приемане на еврото,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Литва изпълнява необходимите условия за приемане на еврото. Дерогацията за Литва по член 4 от Акта за присъединяване от 2003 г. се отменя, считано от 1 януари 2015 г.

Член 2

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*